

Profilová maturitní zkouška z geografie

školní rok 2026-2027

- **Forma:** ústní zkouška před zkušební maturitní komisí. Každý žák si vylosuje jeden okruh z 27 okruhů stanovených školou.
- **Délka:** příprava 20 minut, ústní zkouška nejdéle 15 minut.
- **Povolené pomůcky:** školní atlas, texty, fotky, obrázky, mapy a kartogramy u vybraných otázek.
- **Hodnocení:** zkouška je hodnocena podle klasifikační stupnice 1 (výborný) až 5 (nedostatečný) v souladu s platnou vyhláškou o maturitní zkoušce. Žák zkoušku vykoná úspěšně, pokud obdrží hodnocení 1-4.

Seznam okruhů

1. Vesmír

- Vznik a vývoj vesmíru, základní teorie.
- Sluneční soustava - vznik, stavba a postavení Země.
- Měsíc a jeho vliv na Zemi.
- Výzkum vesmíru - historie, současné mise a technologie.
- Současné využívání vesmíru a možnosti jeho budoucího osidlování.

2. Planeta Země

- Tvar, velikost a vnitřní stavba Země.
- Pohyby Země a jejich důsledky.
- Čas na Zemi a časová pásma.
- Litosférické desky a jejich pohyb.
- Gravitační a magnetické pole Země a jejich význam.
- Země jako propojený přírodní systém.

3. Endogenní a exogenní činitele

- Charakteristika endogenních a exogenních procesů.
- Hlavní tvary reliéfu vznikající jejich působením.
- Vzájemné působení vnitřních a vnějších sil.
- Příklady z konkrétních oblastí světa a Česka.
- Dopady na člověka, hospodářství a krajinu.

4. Atmosféra a cirkulace

- Stavba a vlastnosti atmosféry.
- Všeobecná cirkulace atmosféry.
- Místní větry a regionální cirkulační systémy.
- Skleníkový efekt, ozonová vrstva a klimatické změny.
- Extrémní meteorologické jevy a jejich vznik.

5. Hydrosféra oceánů

- Základní vlastnosti a členění světového oceánu.
- Význam oceánů pro klima a život na Zemi.
- Mořské proudy, slapové jevy, El Niño a tsunami.
- Hospodářské využití oceánů.
- Současné ekologické a geopolitické problémy oceánů.

6. Sladké vody na Zemi

- Rozložení sladké vody a koloběh vody.
- Řeky, jezera a další významné zdroje sladké vody.
- Význam vody pro obyvatelstvo a hospodářství.
- Nedostatek vody a nerovnoměrnost jejího rozložení.
- Konflikty o vodu, ochrana zdrojů a udržitelné hospodaření.

7. Pedosféra a zemědělství

- Vznik, vlastnosti a význam půdy.
- Druhy a typy půd.
- Vliv přírodních podmínek na zemědělství.
- Intenzivní, ekologické a alternativní formy zemědělství.
- Degradace půdy, desertifikace a potravinová bezpečnost.

8. Lidé na Zemi

- Vývoj počtu obyvatel a demografická revoluce.
- Základní demografické ukazatele a struktura obyvatelstva.
- Rozmístění obyvatelstva a hustota zalidnění.
- Sídla, urbanizace a růst měst.
- Současné demografické problémy a rozdíly mezi regiony světa.

9. Jádrové a periferní oblasti světa

- Vymezení jádrových a periferních oblastí.
- Rozdíly mezi globálním Severem a Jihem.
- Nerovnoměrné rozložení bohatství, moci a rozvoje.
- Nestabilní regiony a národy bez vlastního státu.
- Možnosti rozvoje periferních oblastí a role mezinárodních organizací.

10. Indický subkontinent

- Fyzickogeografická charakteristika regionu.
- Historický a koloniální vývoj.
- Obyvatelstvo, kultura a náboženství.
- Hospodářské a sociální rozdíly.
- Politická situace a problémové oblasti.

11. Čína a její budoucnost

- Fyzickogeografická charakteristika Číny.
- Historický vývoj a hospodářské reformy.
- Obyvatelstvo a demografický vývoj.
- Čína jako hospodářská a politická velmoc.
- Problémové regiony a možné směry budoucího vývoje.

12. Jihovýchodní Asie - „dílna světa“

- Vymezení a základní charakteristika regionu.
- Společné a rozdílné znaky jednotlivých států.
- Hospodářský rozvoj a role regionu ve světové výrobě.
- Asijští tygři a integrace ASEAN.
- Charakteristika vybraných států a jejich specifika.

13. USA - ekonomická a politická velmoc

- Fyzickogeografická charakteristika USA.
- Historie osídlení a vývoj společnosti.
- Struktura a rozmístění obyvatelstva.
- Hospodářská síla USA.
- Politické a geopolitické postavení USA ve světě.

14. Středomoří - křižovatka kultur

- Vymezení regionu a přírodní podmínky.
- Kulturní, náboženská a společenská rozmanitost.
- Zemědělství a cestovní ruch.
- Migrace a vztahy mezi Evropou a severní Afrikou.
- Ekologické a politické problémy regionu.

15. Subsaharská Afrika

- Přírodní podmínky a vymezení regionu.
- Koloniální minulost a její důsledky.
- Obyvatelstvo, kultura a náboženská rozmanitost.
- Hospodářská a sociální situace.
- Konflikty, neokolonialismus a vztahy s vyspělými státy.

16. Ekonomický motor EU

- Vznik, vývoj a instituce Evropské unie.
- Hlavní ekonomická centra a rozdíly mezi státy.
- Energetika a hospodářská struktura EU.
- Eurozóna a státy Evropy mimo EU.
- Výhody, nevýhody a budoucnost evropské integrace.
- Postavení EU ve světě.

17. Postkomunistické země Evropy

- Historie socialistického bloku.
- Transformace po roce 1990.
- Hospodářské, politické a sociální rozdíly mezi státy.
- Integrace do EU a další formy regionální spolupráce.
- Současné problémy - demokracie, korupce, bezpečnost a vztah k EU.

18. Rusko

- Fyzickogeografická charakteristika a přírodní zdroje.
- Historický a politický vývoj po rozpadu SSSR.
- Obyvatelstvo a regionální rozdíly.
- Hospodářství, energetika a vztahy s Evropou.
- Geopolitické postavení, konflikty a sankce.
- Současné environmentální a demografické problémy.

19. Balkán

- Přírodní a kulturní charakteristika regionu.
- Historie Balkánu a rozpad Jugoslávie.
- Obyvatelstvo, kultura a náboženská rozmanitost.
- Hospodářství a cestovní ruch.
- Současné konflikty, migrace a integrace do EU a NATO.
- Vliv dalších mocností na region.

20. Latinská Amerika

- Vymezení a základní charakteristika regionu.
- Společenská a kulturní rozmanitost.
- Hospodářské a politické problémy.
- Vztahy se Severní Amerikou.
- Energetické zdroje a regionální integrace.
- Charakteristika vybraných států.

21. Brazílie

- Fyzickogeografická charakteristika Brazílie.
- Amazonie a další přírodní kontrasty.
- Obyvatelstvo a kulturní rozmanitost.
- Hospodářská struktura a postavení Brazílie.
- Energetika a environmentální problémy.

22. Skandinávie

- Přírodní podmínky regionu.
- Charakteristika a porovnání jednotlivých států.
- Hospodářství, energetika a inovace.
- Sociální model a kvalita života.
- Ekologie a přístup k životnímu prostředí.
- Postavení států v EU, NATO a světové politice.

23. Islámský makroregion

- Vymezení a základní charakteristika regionu.
- Historický vývoj a kulturní a náboženské rozdíly.
- Významné státy a jejich politické režimy.
- Ropa, zemní plyn a hospodářský význam regionu.
- Konflikty, migrace a důsledky Arabského jara.
- Sunnité a šiité, modernizace a globalizace.

24. Austrálie a Oceánie

- Historie objevení a osídlování regionu.
- Přírodní podmínky, klima a jedinečnost bioty.
- Obyvatelstvo, urbanizace a původní obyvatelé.
- Hospodářství a postavení Austrálie ve světě.
- Přírodní problémy, Pacifický ohnivý kruh a životní prostředí.
- Strategický význam Tichomoří.

25. Polární oblasti

- Vymezení a přírodní charakteristika Arktidy a Antarktidy.
- Obyvatelstvo, hospodářská a výzkumná činnost.
- Dopady klimatických změn a lidské činnosti.
- Ochrana Antarktidy a mezinárodní smlouvy.
- Grónsko a jeho autonomie.
- Geopolitický a strategický význam polárních oblastí.

26. Česko - přírodní poměry a ochrana přírody

- Geografická poloha a základní přírodní charakteristika Česka.
- Reliéf a geomorfologické členění.
- Podnebí a vodstvo.
- Půdy, vegetace a živočišstvo.
- Ochrana přírody a hlavní ekologické problémy.

27. Česko - společnost, hospodářství a kultura

- Obyvatelstvo, sídla a regionální rozdíly.
- Národnostní, náboženská a kulturní charakteristika.
- Struktura hospodářství a energetika.
- Postavení Česka v EU a globální ekonomice.
- Globalizace a proměny české společnosti.